

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 32 korona. Negyedévre . . . 8 korona.
Félévre . . . 16 korona. Egy hónapra . . . 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatkak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Bellközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög ccentiméternyi tér ára 8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 2 korona.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 60 fillér.

Hivatalos közlemények sora 10 korona.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

Megjegyzések az érettségiről.

II.

Kolozsvár, máj. 22.

Nem mi és nem is csak a szülők vagy a tanulók panaszkodnak a miatt, hogy a középiskolai oktatás során a növendékeket túlságosan megterhelik és az érettségi vizsgálatokon olyan mértékű alkalmaznak velük szemben, a mely éppen nem áll arányban azzal a készütséggel, melyre a középiskolában szert tehetnek, hanem panaszkodnak e miatt maguk a professzorok és a tanfőfiak is.

És dacára ezen sok oldalról felhangzó panaszkodásnak a közoktatási kormány még mindig nem látja elérkezettnek az időt arra, hogy azon a tanítási és vizsgálati rendszeren, a mely ilyen közbe égületenséget szül, valamelyes változtatást tegyen.

Nem arrogáljuk magunknak azt, hogy ezt a nehéz intézkedést oly kép tárgyaljuk e sorokban, a mint azt a hivott szakférfiak megtehetnék, nekünk csak éppen az a czélunk, hogy ismételtén rámutassunk a fennálló rendszer feltűnő hiányaira s ösztönt adjunk a szakköröknek arra, hogy ezt a nevezetes kérdést tegyék minden napi elmélkedésük tárgyává s győzzék meg valahára az oktatásügy intéző köreit arról, hogy a mai tanítási és vizsgálati rendszert alakítsák át a gyakorlati élet parancsoló követelményeinek megfelelően.

Mi laikus létünkre is meglátjuk azt, hogy például a latin és görög nyelvnek, a magasabb matematika és fizika körébe eső tantárgyakkal a középiskolák növendégeit túlságosan foglalkoztatják és ennek a terhes foglalkoztatásnak az eredményeit nem igyekeznek azzal biztosítani, hogy a vizsgálatokon ne állítsák a növendékeket lehetetlen feladatok elé.

Arról, hogy különösen a latin és görög nyelvnek a közép iskolákból kikerülő ifjúságnak hány százaléka veszi az életben, vagy a magasabb foku tudományos intézetekben gyakorlati hasznát és tehát az ezen tudományok körében eső ismeretek birtokában a gyakorlati nagy tudományos életpályának hány százaléka a tanulóknak realizálja azt a tudást, a melyet a középiskola nyolcz osztályában elsajátíthat — mindezekről tán még a laikusok is formálhatnak véleményt maguknak.

Mi legalább még előkelő tanügyi férfaktól is minduntalan halljuk, hogy a latin és görög nyelvnek a mai formákban való tanítása kárba vesztett fáradság. Egytől azért, mert a nagy óraszám dacára a tanulókkal az egész anyagot nem lehet átvétetni s éppen e miatt a tanulók vajmi kevés ismerettel gazdagodva hagyják el a középiskolákat. Kárba vesztett fáradság másfelől azért, mert a tanárok maguk is olyan tudományágzatokban merítik ki az erejüket és tudásukat, a melyekről előre tudniok lehet, hogy ok és eredmény nélkül fásztják meg magukat és a tanuló ifjúságot.

Nézetünk szerint éppen a gyakorlati élet és a gyakorlati szükség szempontjából arra kellene törekedni, hogy azokat a tudomány szakokat, a melyeknek tanítása ilyen kétséges eredményekkel jár, ha már egyáltalán nem mellőzhetők, legalább csak nagy vázlatokban tanítsák s úgy a professzorok, valamint a tanulók erejük és idejük javát inkább fordítsák az ugynevezett reál, tehát a közhasznú és könnyebben is megérthető és biztosabban elsajátítható tudomány szakok művelésére.

A rendelkezésre álló statisztikai adatok is azt bizonyítják, hogy a középiskolák tanulóinak túlnyomó többsége a legrosszabb tanjegyet éppen ebből a két tudományágzatról kapja. Még a legtehetségesebb ifjak is alig tudnak becsületesül átgázolni rajta s erejük javát ezekre ügyszólván elpazarolják, mert a legtöbbje az életben s még a tudományos pályán is vajmi kevés hasznát veszi ezeknek a nagy nehezen

megszereshető ismereteknek, tehát elveszteget egy csomó időt és győtri magát velük minden elfogadható ok és szükség nélkül.

Ezen az állapotban — a míg a rendszer fennál — csakis a tanárok és a vizsgabiztosok segíthetnek.

Míthogy feltételezzük róluk, hogy maguk belátják ennek a tanítási rendszernek tarthatatlanságát, hát együttesen hassanak oda, hogy a vizsgálatokon ezekből a tudomány ágazatokból ne kívánjanak annyit, mint a többiekből, vagy is ezeket illetőleg mérjenek külön s a viszonyok által javalt mértékkel. Más szóval azt a szigort, a melyet sok esetben tényleg alkalmazniok kell, ne vegyék igénybe ott, a hol a tanulók amugy is ok nélkül lévén túlterhelve, a szigor alkalmazását egyáltalán nem lehetne indokolni.

Maguk a professzorok és a vizsgabiztosok tudják legjobban megítélni, hogy a szigor alkalmazása ilyen esetekben éppen nem szüli azt az eredményt, a melyet más körülmények között megvárhatnak. Az volna tehát az indokolt és helyes eslekedet részükről, ha az egyik lehetetlenséget nem tetézik a másikkal, hanem számot vetnek a körülményekkel, a mely ez esetben azt teszi kötelességükké, hogy beérjék a kevesebbel, s ne utazzanak arra az amugy sem realizálható — többre.

Politikai hírek.

Eötvös és Bánffy. Hogy a politikai élet csemegében ne szenvedjen hiányt, Eötvös Károly vasárnap lement Nagy Körösrre a választói közé és beszél a — Bánffy bukásáról. A nagykörösi követ azt vizsgálta beszámoló beszédében, hogy kik és minő alapon buktatták meg a Bánffy-kormányt. Elmondta, hogy ő a legmesszebb menő (?) harcot indítványozta a pártban a Bánffy-kormány ellen. Ez igaz, indítványozta, sőt hirdett bizalmatlansági indítványával elő is állott. De következett erre a *leszerelés*, amelyet Eötvös Károly és Olay Lajos ismeretes nyílt levelökben kísérltek meg a nélkül, hogy valaki az ő pártjukból hederített volna erre az akcióra, amely nem volt egyéb, mint a Bánffy-rendszer életének a meghosszabbítása. Persze Eötvös Károlynak nem tetszett a taktika, amely megbuktatta Bánffyt és rendszerét, a mint hogy ez utóbb minden eslekedetéből fényesen kivágott.

Kritika a delegációban. A magyar delegáció tengerészeti albizottságának tegnapi ülésén nevezetes és ritka dolog történt. Akadt ugyanis egy bátor delegátus, a ki merészkedett kritikát gyakorolni a hadügyi gazdálkodás rendje felett. Gróf Thoroczky Miklós Hunyadmegye egyik kerületének képviselője volt az a férfi, aki bátorságot vett magának némi kritikát gyakorolni a közös kormány pénzügyi gazdálkodása felett.

Parlamentáris betegségek.

Ezen czim alatt Kenedi Géza igen figyelemre méltó cikket ír, melyet részben reprodukálunk. Tömeges összeférhetlenségi esetek teszik e cikket aktuálissá. Súlyosá lesz pedig a cikk nemcsak belső tartalmánál fogva, hanem azért is, mivel Kenedi a kormánypárthoz tartozik. Jól esik látnunk a felfogásnak ezt a függetlenségét s az őszinte szókimondásnak ezt a kötelességét. De hadd szóljon maga az író.

„A parlamentáris államrendszerek a kontinensen szembetűnő elfajulásnak indulnak. Mindenféle betegség lepte el azt az ideális államszerkezetet, amely — nem lehet tagadni — 1789 óta egész Európát lassaként átszegtette a kiélt feudális államrendből az új alkotmányos élet tisztább és demokratikusabb történeti régióiba.

A szárazföldi betegségek legtöbbje Angliában, — ahol a parlamentarizmus történeti alapokon fejtelt ki, — nincs meg. Ott a két történeti párt küzdelme és koronként való diadalma elmosa a bajokat. És a mi a fő: ki szokta elégténi a sikerre törő politikai ambíciókat is. A kontinensen azonban az áttütemtett növény ugyszólván mindenütt degenerál. Franciaországon a Panama-afferban láttuk azt a rettenetességet, amikor a pénzérdek a nemzet kégytséget föl egészen a miniszteri szélekig korrumpálta.

Láttuk, másutt is, nálunk is, hogy a

nagy kapitális érdekek mindenütt szívesen foglalják le a képviselőket a maguk részére, kivált a hol a népképviselőt erős és a képviselőtől a kormány fél. Körülbelül ugyanott, a hol a pénzérdek a képviselőházat fertőzik, rendszeren beállanak a nagy választási vesztegetések is és a plutokratikus elemek nagyon iparkodnak beülni a népképviselőt székeibe. Pedig nemrég nagyon helyesen fejttette ki egy francia tudós, hogy a politikai életben a plutokratikus elemek fölülkerekedése mindennél nagyobb szerencsétlenség, még a feudális urak előrenyomulásánál is, mivel a plutokracia és a pénzszerezés a politikában az aljában véve ostoba embereket emeli föl, akik az állam és társadalom vezetésére képességgel nem bírnak és mértéktelen önzésükkel a politika nemesebb művészetét egészen összerongálják.

A parlamentarizmusnak ezen degenerálásáról nem lehetne mondani, hogy általános. De a latin nemzeteknél, kivált Franciaországban és O'aszországban, sőt Spanyolországban is felismerhető. Azonkívül nálunk, Magyarországon is igen észrevehető jelekben mutatkozik. Ez az irányzat az oka, hogy nálunk a képviselők érdek-inkompatibilitásának határt szabni eddig még egyetlen esetben sem lehetett s a tengersok nemes eszme és elpuffogatott frázis mellett egyre jobban szaporodik a kapitalisztikus elemek betödulása a képviselőbe és ezzel az érdek-inkompatibilitás. Hogy ezt nagyobb baj nélkül sokáig éppen úgy nem lehet elviselni, mint a választási vesztegetéseket, az nyilvánvaló. A néppárt maga is ebből a helyzetből meríti sikerei javát és fogja meríteni ezután is. A moneymakinggal összepárosított liberalizmust nem nehéz hitelvesztítette tenni a nép előtt, az pedig nagy baja a liberalizmusnak, ha a tömegek hite megcsökken benne.

Erdemes tehát azért küzdeni, hogy a magyar népképviselőből a mindenféle tüzekedési hajlamok kitisztuljanak, mivel Magyarországnak igen nagy kincse az egészséges parlamentáris élet s a politikákban őrisi különbség az, hogy a nemzet kormányzó elemei a pénzintézetekből és bankokból válnak-e ki vagy pedig inkább a közélet más területeiről, ahol maga a pénz és vagyon még nem bír egyedül üdvözítő kvalifikáló erővel. Ha e részben javulás állana be, azt hisszük, az agrár és merkantil jelszavak is eltűnnének a forumról, mert hiszen nálunk sem igazi agrarizmus, sem igazi merkantilizmus nincs (sajnos, nagy vagyon is kevés) és e két jelszó alatt tulajdonképpen csak osztályharez folyik. Ez pedig a közérdekek nemesebb és altruisztikusabb szférálatában — ha ilyen van — hamar fölolvad. Erre kell törekedni s ezzel a parlamentáris béke és rend is biztosítva lesz.

Válasz

a „Szeszgyári mizeriák” cz. cikkre.

Az „Ellenzék” 110. számában megjelent „Szeszgyári mizeriák” czimű cikkre, mint birtokos és gazdasági szeszgyártulajdonos, nem mulaszthatom el egy pár észrevételt tenni.

Czikkiró t. barátom téved, midőn a mezőgazdasági szeszgyárak létezésében nemzetgazdasági kárt lát s az ipari szeszgyárak előnyeit igyekszik emezek felett kiemelni.

Legelőször is azon ütözik meg, hogy a pénzügyminiszter javaslata most már törvény, ama bizonyos 40 000 hl. szeszcontingens a mezőgazdasági gyáraknak akarja juttatni.

Az 1888. évi XXV-ik törvénycikk úgy rendelkezett, hogy az ipari contingens 3 évenként 5 százalékkal apasztassék a mezőgazdasági szeszgyárak contingensének fedezése czéljából. Az így 81.000 hl.-t kitevő contingensből tényleg csak 9000 vonatott le az ipari szeszgyárak contingenséből, míg a fennmaradt 72.000 hl.-ből az Ausztriának átengedett 19.542 hl. contingens lett levonva. Az így fennmaradt többi contingens pedig az 1899. évi XXII-ik törvénycikk által az ipari gyáraknak 4 évi, tehát ideiglenes használatra átengedve, a miből pedig az következő, hogy a kérdéses contingens a mezőgazdasági gyárak jogos tulajdona.

Idézt cikkben olvassuk, hogy az ipari szeszgyár közgazdaságilag sokkal több hasznot hoz az ország gazdálkodó közönségének, mint a mezőgazdasági szeszgyár, mert a mezőgazdasági szeszgyár „minden szükségletét többnyire saját maga keretéből, illetve produktumaiból rendezi be és használja fel.”

Alább pedig ezzel teljes ellentétben a gazdasági szeszgyárak ellen így érvel:

„Bármily csekély szakértelmével bíró

gazda ember elképes bírálai azt, hogy bizony egy 300—400 holdas birtok nem képes annyi terményt és szénát produkálni, a mennyi egy szeszgyár üzemhez szükséges, mert a termelt mennyiség alig 2—3 hóig lenne elégséges.”

Bátor vagyok kérdeni, hogy a fenti két homlokegyenest ellenkező állításból, melyik a helyes?

A mi a termények vásárlását illeti, a mezőgazdasági gyárak is reá vannak utalva termények vásárlására, s bizonyára nem a gazdasági szeszgyárak befolyásának köszönhetjük, hogy 50 kros vámtétel mellett évenként circa másfél millimtr. mázsza idegen tengeri özőnlük be hazámba.

Ami az ipari szeszgyárak „teméntelen pénzszel” hízalási czéla történt átvásárlást illeti, köztudomásu, hogy a legtöbb ipari szeszgyár a szeszmoslékot mint szárított takarmányt külföldre exportálja és ezzel a külföldi oleos erőtakarmányhoz jutva, huspiaczainkon ellenünk jobban konkurálhat.

Hogy az ipari szeszgyárak teménytelen pénzt adnának az erdőbirtokosoknak ezt már határozottan tagadom tapasztalatból, mint erdőbirtokos!

Az ipari szeszgyárak igenis köszönnel és nem fával tüzelnek, melynek fuvardíja befolyásuk folytán lett oly oleos, hogy az erdőbirtokos tűzi fáján alig tud tudalni.

Még ezzel ellentétben igenis a gazdasági szeszgyárak túlnyomó többsége fával tüzel.

Azt elismerem, hogy az ipari szeszgyáraknál nagy a pénzforgalom, miként a lapokból olvashattuk. Különösen azoknál, melyek százezrekig károsították meg a kincstárt nagymérvű jövedéki kihágásokat követően el.

Higye el nekem, t. cikkiró ur, hogy az volna a nemzetgazdasági haszon, ha a mostani 52 ipari szeszgyár helyett mintegy 950 gazdasági szeszgyár kéménye füstölögne az ország különböző vidékein. A mikor legalább is négyezer annyi gépész, fűtő, főző és más alkalmazott nyerhetne állást, mint most.

A fentebbiek megírására azon körülmény vezetett, hogy habár természetesenek is találjuk, hogy az ipari szeszgyárak érdekében a parlamentben felszólalni látjuk Mezei Mór, Rosenberger Gyula stb. urakat, a parlamenten kívül pedig Leipeizer Vilmos, Berger Dániel, Blau, Laub urak mozognak saját érdekében, ismétlem, ezt természetesenek találom, de hogy Sombory Lajos cs. kir. kamarás főrendiházi tag és földbirtokos is ily irányzatnak hódoljon, ez valóban meglepő.

Meglepő azért, mert Magyarország birtokossága színe javának, gr. Károlyi Sándor, gr. Desseffy Aurél, gróf Andrassy Sándor, Bujanovits Sándor, Scitovszky János és mások vezetése alatt évekig kellett küzdenie, míg a mezőgazdasági gyárak már valaminél kedvezőbb helyzetét a törvényhozástól ugyszólván, kicsikarnia sikerült.

Ha a kosmopolita Amerikában volnánk, nem tulajdoníték idézett cikkeknek semmi fontosságot, de most, midőn Európaszerte az illető tényezők keresik a módját, hogy miként gyámoltassák, védjék a gyöngét az erős ellen, ekkor oly kifejezést használai, hogy a „kisebb birtokos csak bitorolja a jogosultságot”, mit pedig a törvény értelmében nyert el ez valóban nem időszerű és merész állítás.

Higye el nekem, t. barátom, ha ő a fent nevezett urak nézetét tenné magávé és igyekeznek propagandát csinálni, akkor tenna hazánkban hazafias szolgálatot.

Betegh Imre.

Gyertyánffy István.

Marosvásárhely, május 22.

Szekelyföld egyik kiváló fia, a magyar nemzeti tanügy egyik legmunkásabb pedagógusa holnap bucsuzik nagyszámú tanítványaitól, a kik az utolsó 30 esztendő alatt az ő igazgatása alatt álló pedagógiumban szerették magasabb képesítésüket. Ha a tanítványok során végig néztünk, találunk közöttük számos kir. tanfelügyelőt, tanítóképezdei igazgatót és tanárt, felső kereskedelmi és polgári iskolai igazgatót és tanárt. De nemcsak e diszes gárda, mely a holnap bucsúünnepélyen, a mindenkori pedagógium számára, Stetka által festett életnagyságu arczképét leplezi le, viseltetik hálával az ő emberi jóságáért, hanem hazánk összes néptanítói is hálával és elismeréssel adóznak az őz pedagógusnak. A népoktatási, hatvannyolcadiki törvények életbeléptetésével egy időben lép a hazai népoktatás szolgálatába s azóta e téren mindig vezető, irányadó volt. Rövid kereszturi tanítóképezdei igazgatósága után átveszi a pedagógium igazgatását. Ezen nagyfontosságú intézet nemcsak hazánkban volt mint tanítóképezde, hanem a külföld előtt is nagy tekintélynek örvendett. Nem hiába mondotta Berzevics Albert volt közoktatási államtitkár ezen intézetről, hogy a népoktatás egyeteme, mert elemi iskolájától és teljes polgári fuiskolájától eltekintve, melyekkel még az ország első tanítói árvaháza is kapcsolatban van, még négyosztályu elemi

tanítóképezde is hozzátartozik, a mely kezdetben a minta tanítóképző nevet viselte, itt képezték a polgári iskolai tanárokat négy féle szakcsoport alapján, továbbá a felső kereskedelmi iskolai és tanítóképezdei tanárokat. A népoktatás legkülönbözőbb ágait így egyesítette egységes igazgatás alatt Gyertyánffy István a m. kir. pedagógiumban. Hogy Gyertyánffy, mint pedagógus, hogy töltötte be tanítói hivatását, az a tanügyi történelem lapjaira tartozik s hogy mégis hosszabban emlékezzünk meg e helyen róla, tesszük azért, mert neki bérczes kis hazánk is nagyon sokat köszönhet, mint kiváló hazafinak.

Gyertyánffy István Udvarhelymegyében Tibádon született 1834-ben. Itt nyerte kiképeztesét s kezdetben orvosnak készült s csak később lépett a tanári pályára. Báró Eötvös József 1868-ban külföldi tanulmányra küldötte s hazájöve, a kereszturi állami tanítóképző igazgatásával bízta meg és 1873-ba Trefort minister a felállított budai pedagógium élére állította.

E nagyfontosságú intézetet vezette a mult évig, midőn nyugalmba vonult. Ecsaknem három évtizedet kitevő munkássága alatt nagygyá lett, mint pedagógus és országos tekintélylyé e téren, de itt e bérczes hazában mi, egy másik érdemét is tudjuk, mely reánk nézve talán amannál is fontosabb s ez a székelység megmentése körüli zajtalan s mégis eredményes, hazafias munkálkodása.

A székelysiek míg vért és életet áldozhattak a magyar nemzetért, sohasem fukarkodtak azokkal; odaadták hazájukért mindenüket, de bért önfelelődozást is sohasem kértek, sőt még támogatásban is alig volt részük. Míg a magyar haza belső ellenségeit, a kikkel szemben évszázadokon át védőbástyája volt a maroknyi székelység, különösen az erdélyi magyarságnak, mindennel ellátta, a mi földművelését, iparát, kereskedelmét és közművelődését virágzóvá teheti; addig a székelység a Keltai Kárpátok tövében elzárva a magyarság zömétől hatalmas nemzetiségi gyűrtő által, magára hagyatva várt türelemmel a segítség után. De a hathatós segítség késett és késik mind maig. A mindinkább növekedő nyomor és kétségbeesés közepette aztán megkezdette a munkakeresést a szomszédos Romániába s később a kivándorlást.

A veszély napról-napra nőtt, azonban segítség nem mutatkozott. A veszély közepette a székelység kiválóbb fia megpróbált a rendelkezésükre álló egyszerű eszközökkel a székelység megmentését. Koós Ferencz kimegy Bukarestbe, ott a magyarságnak egy kis templomot és iskolát emel és egyesületet létesít. A kivándorolt szülőket már meg nem menthetvén, a jobb székelys iskolás gyermekek közül kiválogat annyit, a menyinyit itthon elhelyezhet a középiskolákban ösztöndíjjal és könyvtáradományok segítségével, kikből később hasznos fiai lettek a magyar hazának. Ugyanezt a nemes munkát, nemzeti missiót vette kezébe Gyertyánffy István is itthon. Mint székelys-kereszturi tanítóképezdei igazgató, a szegény székelys szülők gyermekeit a tanítói pálya felé terelgeti, sőt kecsgeteti.

Hogy így hány székelys szülőt és jóra való székelysfiut mentett meg a kivándorlástól, a kikből jó tanítók válna, elszöledtek e hazában, azt csak az tudja méltányolni, a ki figyelemre méltatta azt a körülményt, hogy e hazában mily nagy számmal működnek oly tanítók, a kik Székelyföldről származtak el. Ezek és ezeknek családjaival, vagy azokkal, a kiknek helyet adtak eltávozásuk által az otthon maradásra, volna ma a magyar nemzet szegényebb és Oláhország gazdagabb. Gyertyánffy István később odahagyva szülőföldjét, elfoglalta a Pedagógium igazgatói széket. Ide is magával hozta nagy tudásával együtt erős fajszeretetét is, nem feledkezve meg sohasem arról, hogy hazafias kötelessége az elhagyott székelység kiválóbb fiaiának alkalmat és módot szereznie arra, hogy kiművelhessék magukat s ezáltal megmentsenek a kivándorlással járó hazatánságtól, mely által a hazának is hasznára van az által, hogy kiváló magyar tanítókkal és tanárokkal ajándékozza meg nemzetét.

Hosszu pedagógiumi igazgatósága alatt nem volt egyetlen év sem, melyben több székelys ifjut nem adott volna vissza a nemzetnek, mint tanítót vagy tanárt, akik nélküle vagy kiszorítottak volna újból a Székelyföldről annyi magyart, vagy maguk vándoroltak volna ki Oláhországba. A székelysnek különösen is atyjuk volt Gyertyánffy. Tanács, segítség nélkül, gyakran anyagi áldozatok árán is, a vezetése alá eső iskolákba került székelys ifjakat el nem bocsátotta. A csüggedőket biztatta, jószágos bizalomgerjesztő arca már reménnyel töltötte el azokat s azzal a megerősödött hittel hagyták el nevelő atyjukat az árva székelys fiuk, hogy a kitartó becsületes munka, mindig hathatós támogatára számíthat úgy részéről, mint általa másoknál is.

Nagy volt Gyertyánffy István, mint pedagógus és hervadatlan érdemei vannak a népművelés terén, sőt a polgári iskolák mindenüket neki köszönhetik. És mindennek felül, a miért mi székelys, az ő földieit büszkék és hálásak vagyunk irányában, az, hogy

megértette a székelység veszedelmét s közlünk való eltávozás után sem feledkezett meg azokról, mint annyi sokan, hanem a töle telhető erővel, a rendelkezésére álló összes eszközökkel, hazafíri lelkesedéssel elensúlyozni igyekezett azokat, mi által nemcsak a bérczes haza székelységét kötelezte le, hanem az egész magyar nemzetet is.

Barabás Endre.

Tanügy.

Tanító gyűlés. A kolozsmegeyi tanítótestület gyalu-nádasmenti köre szombatont tartotta Szucsákban évi II. rendes gyűlését. Megelőzőleg Késmárki Anna szucsáki áll. óvónő tanítást tartott. A gyűlést Jakab Ferencz alelnök, szucsáki áll. tanító nyitotta meg magvas beszéddel. Kabós Emma szucsáki áll. tanítónő egy Hajdán-féle életrajzi epizód neveléstani tanulságait vonta le szellemes, vonzó fejtegetésben. Juhász József türeli áll. tanító „Egy veszedelmes betegségéről” czímen a vadházasságokról érkezett s ajánlotta: oda hatni, hogy az iskolás gyermekeket hatóságilag eltiltsák a falusi tánczok látogatásától. Veress István nagykapusi ref. isk. tanító a babonáról s annak gyógyításáról érkezett, sok ethnographiallag is érdekes példát hozván fel. A gyűlést Baráz Péter magyar-nádas áll. tanító felolvasása zárta be. Délben kőzébéd. D. u. 5 órától kezdve hangversenyyel összekötött májalis a Kolozsvárt felállítandó tanítók háza javára. A 8 órákor kezdődő hangversenyre megnyerték Versényi Györgyöt, az Erdélyi Irodalmi Társaság tagját, a ki „Fonó leányok” című költi elbeszélést olvasta fel s Versényi Boriska k. a., a ki Byron Child Herold bucsuja című költeményét szavalta. Ujjfalvy István mákói áll. tanító egy monológot adott elő. A Jakab Ferencz alakította s az ő gondos, buzgó vezetése alatt álló szucsáki dalkör közben három ízben népdalokat énekelt szépen, megható szabotossággal. Ráadásul, programmon kívül, Veress István szép hegedűjátéka következett. A pezsgő jó kedvvel folyt táncz reggelit tartott. Tanügyi állapotaink fejlődöttségére nézve örömmel tölti el a szívét egy ilyen magas színvonalon álló tanító-gyűlés szemlélete.

Felvétele a kolozsvári állami tanítóképző-intézetbe. A jövő 1900/901 tanévre a kolozsvári m. kir. állami tanítóképző-intézet első osztályába 25—30 olyan tanuló fog felvételt, ki a polgári vagy középiskola négy osztályát jó sikerrel elvégezte s 15 életévét betöltötte. A felveendők közül mintegy huszan az intézet internátusában teljes ellátásban részesülhetnek és pedig vagy teljesen ingyen, vagy havi 7—5 vagy 3 ft befizetés mellett. Nehány bejáró növendék havi 5—10 ft ösztöndíjjal fog részesülni. Tanítók gyermekei előnyt élveznek. Az igazgató tanácsához czimzendő 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényhez a következő okmányok csatolandók:

1. Iskolai bizonyítvány az előző tanévről s látogatási vagy évharmadi bizonyítvány a jelen tanévről. 2. Születési bizonyítvány, ha a folyamodó 15 évét még nem érte el, egyuttal korengedélyért is kell folyamodnia. 3. Tiszti orvosi bizonyítvány. 4. Hiteles községi bizonyítvány a szülők vagyoni állapotáról 5. Családi kimutatás. 6. Ujraoltási bizonyítvány. Pályázati határidő: június 15-dike. Kelt Kolozsvárt, 1000 évi május hónap 21-én.

Az igazgatóság.

„Egy pár szó az „EGE“-ről.”

Kolozsvár, május 22.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Szíves engedelmével a tegnapi „Mezőségi levél”-re egy pár észrevételt teszek s nagyon örülök, ha reflexióim a kérdéses

czikkelynek azon részeire is világot vetnének, melyekkel a T. Szerkesztőség — a kommentár szerint — „nem mindenben ért egyet.”

A mezőségi levél egy jeremiáddal kezdődik.

Czikkiró szerint: Szegények, nyomorultak, éhhetetlenek és erőtelnek vagyunk, a kik drágán fizetjük meg az Ausztria által nyújtott táplálékot.

Vágó marhánkat Ausztria veszi meg s cserébe liferál nekünk szép húst, meg fagygyuból készült vaját, melylyel kiszorítja ami természetes vajtermékeinket. Olcsón megvett gabonánkból, lisztünköl gyári uton tésztaát állít elő s mi ezt mohó falánksággal hoztatjuk és fizetjük tízszeres áron.

Meghámozza a borsónkat s nekünk ujra eladja. Osztrákoktól veszünk aszalt zöldsülyt, aszalt spenótot . . . és a többi, és a többi.

Csak nincs jobb valami: a jó régi nó táknál!...

Hányszor elfutjuk ezeket mi is, más is! Biztosítom cikkirót, hogy ezekben én is és bizonyára a szerkesztőség is — vele egyet-értünk, legfennebb annyi megjegyzésünk lehet, hogy hajlandék vagyunk egy fokkal világosabb szemüvegen nézni a dolgokat, mert hát tudvalevőleg, még az ördög sem mindig olyan fekete, mint a minőnek festik.

Tovább azonban nem megyek vele. Azt írja ugyanis . . . „mi a természetől és a kormánytól várjuk a boldogulást” . . . Bocsnát, de ugy látom, hogy még az „EGE”-től is várjuk, csak éppen magunktól nem várunk semmit, sem józan takarékossgát, sem szémítést, sem semmimemű okos kezdeményezést, vagy valamelyes tetteket, sőt tájékozottságot és logikát sem kívánunk erőtelzen szemlélyünköl, még akkor sem, ha komoly intézményeket akarunk kritizálni!...

Azt mondja tovább cikkiró: „... benünköt több munkára, mint a mit apánk fektettek a gazdaságba, nem sokkal, nem buzdit, nem irányít senki.” Ezic igaz! *Több munkára:* sarkalljon mindenkit a saját egyénisége, becsvágya, vagyigénye, *jobb munkára* azonban elegendő szemlély, buzditanak és irányítanak minket, a „k között az „EGE” bizonyára nem cikkiró” után következik. Csak *több munkára*, értelemre és olvasásra (no, meg tán egy kis jóindulatra is?) buzditathat — tartozó sajnálatomomon felül — azon gazdátársaimat, akik az „EGE” működéséből, — hogy más hirtelen ne is hozzak fel, például: lapjából ezt a buzditást, irányítást megérezni, kiérezni nem képesek.

És most jön a cikkelly gerince. Mind-ezeknek az előbb felsorolt bajoknak okozója: az „E. G. E.”, melynek: „... multjánál fogva nincs jelene.” Ugy-e mily szép és érthetetlen közérdekű frázis? De hát lehet-e arról az „E. G. E.”, hogy Budapestben nem vághatnak a mészárosok prima söréket, hogy makarónit nem gyártanak itthon eleget, hogy az aszalványokat az ianyeznek csak külföldről szeretik vásárolni? Nincs tudomása cikkirónak arról, hogy mindezen és más hasonló bajok orvoslására az „E. G. E.” is megpróbálkozott nem egyszer — ugy a multban, mint a jelenben — szakvéleményeivel, javaslatával, felterjesztéseivel befolyai s hogy ezeknek a bajoknak, nehézségeknek a szánálása, könnyítése képezi legfőbb feladatát még számos más, az „E. G. E.”-nél anyagi és szellemi erőben ezerszeresen gazdagabb és hatalmasabb faktoroknak is, minő például — hogy többet ne mondjak — a földmívelésügyi minisztérium, a maga sok millió budgetjével s még ezek is csak fokozatosan, hosszas, kitartó, számító munkával tudják egyenként félre dobni közgazdasági haladásunk ezer és ezer akadályát.

Mindenkitől és minden intézménytől annyit várunk, a mennyit várhatunk. Biztosítom cikkirót arról, hogyha a társadalomban minden egyed legalább ugy teljesítené maga és a köz iránti kötelességeit, mint a hogy az egyletek és más közszély intézmények között az „E. G. E.” betölti a maga hivatását — haladásunk jóval gyorsabb lenne

nál róla, hogy megkapom! Egészen idegeses teszel. Szinte azt kívánom, hogy bár helyettem valamelyik menne a leányok közül.

Az ő házkótló Beech Hillig hosszú utat kell tenni és a mint Tilda az ut árnyékos oldalán halad, azon tűnődve, hogy az előtte levő interjuwt miképpen volna legezéselőbb megkezdendi, ő nem látszik és nem érzí magát olyan vidámnak, a milyen szokott lenni.

A közeledő léptek zajára felemeli a szemét és egész váratlanul Lee Johannal találja magát szemtől szembe.

— Jó reggelt! mondja John, megfogva a kezét és barátságos mosolylyal nézve le reá.

— Jó reggelt! — válaszolja Tilda, a ki sokkal inkább el volt foglálva, mint hogy olyan közönséges dologra, a milyen egy barátságos köszönés — gondoljon.

— Az ember ritkán látja magát ily korán ki jönni, — folytatja a doktor barátságos kíváncsisággal, mert ő épp olyan jól tudja, mint Tilda maga, hogy ebben az időben rendesen a tyukjait eteti.

— Ugy van, — hagyja helybe Tilda, a fejét rázva és most is szívesebben volnék otthon. Borzasztó nehéz feladat van előttem.

— Lehetek valamiben a segítségére? — kérdezi Lee John szíves készséggel.

Tilda ismét a fejét rázza, amit ócska napernyőjének a végét a lábánál levő fővénybe taszítja. Hirtelen fellépint, oly kedves pirulással, mi arcának a kellemességét bámulatosan emeli.

— Tényleg, én lettem kiválasztva, hogy egy reménytelen ügyet sikerrel végrehajtsam megpróbáljak, — mondja a leány bizalmas hangon. A fiuk pénzért irtak haza és én megyek Fülöp bátyánkhoz, hogy tőle az ő részükre kétszáz fontot kérjek.

A doktor arca elkomolyodik.

s a tegnapihoz hasonló „közgazdasági me-rengések” mihamarább tárgyalanná válnának. Épen az a bajunk, hogy minálunk (és széles erőlapon csakis minálunk) az egyesek többet merengenek, kritizálnak és gúncsólnak, mint a mennyit cselekednek! Mily szépen és mily bőven lehetne ez állitást indokolni és illusztrálni! Alkalomadtán nem fogok idegenkedni ettől sem.

Az „E. G. E.” arra, hogy közhasznu tevékenységét ez alkalomból kifolyólag és itt részletezzem és működésének intenzívitását fejtegessem — nincs reá szorulva.

Ezt az egyletét mindenki ismeri, a ki munkáiból magának részt szokott kérni, a ki az általa nyújtott előnyöket élvezi. Ott van az egylet egy évi ténykedése megírva a minden évben összeállított évkönyvekben, mindenki kaphat belőle, még nem egyleti tag is, ha kér. Mondhatom, hogy még senkitől meg nem tagadtatott.

Czikkiró azonban — azt hiszem — sohasem olvasott el egyet sem, mert különben nem állitana valótlanságokat. Nem mondaná, hogy öt éve nem tartatott kiállítás, holott 1895-ben és 1897-ben is volt kiállítás, az ideire pedig már ez év elejétől készül az egylet. Nem állitandó, hogy „lerázta a nyakáról a heremagraktárkezelést”, a mi szintén vaskos tájékozatlanság, mert teljes-séggel nem rázta le. Nem ejtette ki programmjából a kertészetet, gyümölcsészetet, sőt ellenkezőleg az ezen ágakkal foglalkozó szakosztály az egyletnek nőtte ki magát egy külön „Erdélyrészi Kertészeti Egyesület”-t, a miről cikkirónak szintén csak mostantól fogva leend — ha leend — tudomása.

Az „Erdélyi Gazda”-val sincs miért gunyolódna cikkirónak. Van bizony abban hűbenhéim, meg monostori szaktudás is, komoly gazdaemberek írják minden közleményét s majd csak azokra bizzuk azt is, hogy a lap értéke felől szentenciát mondjanak.

Bartha Miklós sem szorula „Mezőségi” védelmére, ha támadják. Az E. G. E. nem támadja, még csak nem is kicsinyelte, sőt ellenkezőleg igen szépen méltatta „hazafias szellemről áthatott cikkeit” és „aranyos tollát.” Komolyan írta azt az „Erdélyi Gazda” (L: 13 szám 126. oldal) tulajdonképp még idő sem telt el az ő cicerónának a megjelenése óta annyi, hogy azalatt olyan nagy horderejű eszméket, bár csak egy kapásból is, ellőni lehetett volna.

Az E. G. E. közgyűléséről pedig igazán kár, hogy csak „hallott” valamit cikkiró, mert ha ott lett volna az idei és mindenkori közgyűléseken, tudná, hogy azokban nem igen szokás dicseriadákat zengeni senkinek; még azok sem igénylik az ilyesmit, a kik tiszteltbeli állásokban buzgólkodnak a közért, annál kevésbbé a fizetett tisztviselők, a kik között még csak bár egy „főtükár” sincs. És sem elnök, sem titkár soha jegyzőkönyvi dicseretet, elismerést, vagy bármely más magasztalást magának meg nem szavaztatott, mert az ilyesmi a mily könnyen és gyakran elérhető volna, ép annyira olcsó és értéketlen cziczoma.

Azt hiszem, hogy cikkiró leginkább magának fog használni, ha jövőre, mielőtt „közgazdasági helyzetünkben itt az erdélyi részekben uralkodó állapotok feletti me-rengéseinek” ujabb megőrkítésére gondol, előbb magát a közdolgokban egy kissé alaposabban tájékozza s ha mielőtt egy komoly és tekintélyes erkölcsi testületnek meggondolatlan és gorboma gúncsolásához kezd — előbb azt tökéletesen megismerni igyekszik. Ez utóbbiban — az általa irottak dacára is — bármikor szívesen fogja őt támogatni.

A szerkesztő ur kész szolgálja:

Tokaji László.

Egylati élet.

A „Hunyadmegeyi történelmi ésrégészeti társulat” e hó 23-án tavaszi igazgató-választmányi és felolvasó ülést tart.

— Ha elfogadja az én tanácsomat, ugy ma nem megy oda, — mondja barátságos figyelmeztetéssel. Eppen most jövk a nagybátyjától; csuzos rohana van készülőben, következképpen még a szokottnál is indulatosabb.

— Oh, de nekem mennem kell! — mondja a leány kétségbeesetten. Az anyám nem tudja azokat a szegény fiukat függőben tartani és különben is nem hiszem, hogy másodszor lenne bátorságom ilyen nagy dologra vállalkozni és én nem sokat bánom, akármit mondjon, csak pénzt adjon. Minden büszkeségemet a zsebeembe tettem.

De, ámbár Tilda könnyedén beszél, a hangjában levő ideges remegésből a doktor következtetést tud vonni a lelki állapotára.

— Abban az esetben, ha kérése nem sikerül, — mondja John nagyon komolyan és elgondolkozva, mialatt arca lángvörös lesz, van néhány száz fontom a bankban és csak örülni tudék, ha ilyen jó befektetésre el tudnám azt helyezni. Az édes anya szíveséget tenne velem, ha őt perezentre kölcsön venné.

Tildának arcába szökik a vér.

— Enyje doktor ur, milyen boldonságokat beszél, — mondja villogó tekintettel és csak nagy erőfeszítéssel tartóztatja vissza a könnyeit. Természetes, hogy a saját nagybátyánk ad kölcsön, a mire szükségünk van és — és ha nem ad, a fiuknak a nélkül kell ellenni, ennyi az egész.

Attól félek, hogy nagyon ügyetlenül fejeztem ki magamat, — mondja a doktor bántódó hangon. Nem volt szándékomban sértani.

— Tudom, — válaszolja Tilda mogorván. Az ön jó szándékában egy pillanatig sem kételkedem, mindazonáltal, — néhány könnyet hirtelen leörölve az arcáról, — ez nagy ügytelenség volt öntől, valóban nagy ügytelenség.

SZINHÁZ.

„Troubadour”. Verdi klasszikus dalművének zenei szépsége örök beccsel bír, melynek értékét nem kisebbíti az idő s fényességét nem homályosítja el az új nemzedék frissebb alkotása.

Azt tapasztaltuk, hogy a színházi kapuzárás előtt az előadásokért csak mérsékeltan lelkesedik a közönség s az igazgatóságnak nem csekély munkát ad az a törekvés, hogy a publikum érdeklődését ébren tartsa. De ha aztán sikerül a telt ház: akkor maga a közönség tesz fényes bizonyítást arról, hogy a repertoire művészi értékű s az előadás magas színvonalon áll.

Ezt láttuk az/ este is, ezt tapasztaltuk a közelebbi vendégszereplések alkalmával is.

Verdi „Troubadour”-jának a dalmű klasszikus szépségein kívül az a körülmény kölcsönzött még nem csekély vonzerőt, hogy Leonora szerepében Halász Adél k. a. és Azucena szerepében Kollmerné asszony léptek fel. A közönség csaknem teljesen megtöltötte a színházat s mindvégig az opera kitűnő előadásában gyönyörködött.

Halász Adél kisasszony fölléptét külföldi sikerei előzték meg és hogy e sikert nem a reklám kedvéért hirdették, arról tegnapeste meggyőződött a közönség, amely lelkesedve tapsolt a fiatal énekművésznőnek. A kisasszony hangja minden regiszterben csengő, egyenletes, tiszta, — megjelenése rokonszenves s hamar megtalálja az utat, melyen hallgatósága szívéhez férközik. Kitűnő iskolája van, a melynél fogva könnyen és biztosan énekel s koloratúrája — noha ebben a szerepben nem érvényesülhetett teljesen — finom, tiszta, olyadékonyság és kellemes. Szóval Halász Adél kisasszonyban sok van abból a becses vonásból, melyek egy előkelő operanékesnő kvalitásait képezik.

Játéka — mint a legtöbb énekesnek — primitív és szögletes. Az énekes művészek azt tartják, hogy a játék, a szinpadí mozgás valami alsóbbrendű kérdés, melylyel nem igen érdemes foglalkozni. Csakhogy a szinpad nem koncert-terem, s épen ugy megköveteli a külső plasticitást, mint a belső tartalmat.

A szinpadí játék szögletessége azonban valamennyi szereplőnél éles ellentétet képezett az énekesnek művészi reprodukálásával. De ezért a hiányért dusan kárpótolta az anyyi szép hanggal és sok precizitással előadott dalmű.

Halász Adél kisasszony mellett igen nagy tetszés és tapsok között énekelt Kollmerné asszony, kinek erőteljes hangja ma is egész szépségében érvényesült.

Nem volt kisebb a Mezei Miska (Marrico) sikere se, a kinek szép tenorja néhány énekszáma után hosszas tapsvihart idézett elő a nézőtérben.

Luna gróf szerepében Fehér József aratta a siker babérjait, kisebb szerepekben Váradiné (Ines) Mányai (Fernandó) jól állták meg helyeiket. A karok kitűnően működtek. Különösen jól van szervezve a női énekkar, a melynek egyöntetű, kellemes kórusa pár jelenetben feltűnést keltett. A zenekar olykor túl erős volt, de precizitással játszott mindvégig, a mi Stephanides kiváló szakértelmét dicseri. (s)

Géczy István Kolozsvárt. Géczy

— En kész vagyok azt beismerni, — bűnbánóan, szolgáljona mentsegemül, hogy én előttem a pénz mindig oly csekélységnek látszik arra nézve, hogy magunkat miatta emésszük, miután annyi sokkal komolyabb bajok vannak az életben, melyek felett nincsen hatalmunk! — és mélységesen sóhajt.

— En legkevésbbé sem érzem sértve magamat, nyilvánítja Tilda.

— A béke előtöl adja nekem azt a rózsát és akkor elhiszem, hogy nem haragszik, — mondja John különös kötekedő mosolylyal a szürke szemében. Egyetlen egy rózsabokrom sincsen a kertemben. Ah, mily másképpen volna minden, ha Nina tudott volna engemet szeretni.

— Oh, Nina nem ért a kertészethez és kedve sincs hozzá! mondja Tilda nevetve, amint a rózsát az övéből kivesszi és a társának nyújtja. Nina nagyon szereti a virágokat, de azokat gondolni másra bizza.

— Hogy van az ő mostan? — kérdi a doktor aggályosan. Kevésbbé lehangolt, mint a milyen volt?

— Oh, ő olyan, mint a milyen rendesen szokott lenni! Az étvágya kitűnő, aludni pompásan tud és olyan borzasztó történelket ír, hogy az embernek borsodzik a háta tőle! — válaszolja Tilda diadalmasan.

— Az nem jó hatással van reá; az ő szellemének a természet verőfényesebb oldalával kellene foglalkozni, — mondja a doktor.

— De ő mindig akkor érzi jól magát és akkor vidámbb, midőn egy nagyon szomorú, vagy borzadalmas történeten dolgozik! — magyarázza Tilda naíval. Tegnap rája kaptam, hogy kétszer vagy háromszor való-sággal boldognak látszott.

— Ez a hír nem tette a doktort boldoggá, pedig Tilda egyedül az ő vigasztalására mondta.

István, kiről el lehet mondani, hogy a legnépszerűbb színműíró a kolozsvári közönség előtt, a napokban Kolozsvárt lesz. A színház igazgatósága ugyanis szombatra tűzte ki Géczy új darabjának, az *Anyaföldnek* premierjét, melyet még a téli színházban tartanak meg. Géczy István jelen lesz a premieren, a mit bizonyára örömmel vesz tudomásul a közönség. Géczy új darabja iránt nagy az érdeklődés. A szerző már négy darabjával (*Gyimesi vadörög*, *Ördög mátkája*, *Leszámlás*, *Sárdy-ház*) aratott osztatlan sikert s a most előadandó új darabjáról az egész fővárosi sajtó legnagyobb elismeréssel írt, sőt több számottevő kritikus ezt tartja Géczy István leghatalmasabb alkotásának.

Esküdtszéki tárgyalás.

Kolozsvár, máj. 21.

— Délutáni ülés. —

Br. Szentkereszty Zsigmond elnök délután megnyitotta a gyűlést és felolvastatta a kérdések feltételeire a törvényszék határozatát.

E szerint a törvényszék két kérdést állapít meg.

1. Bűnös-e vádlott Lőrinczi Lászlóné György Mari, hogy 1899. decz. 4-én este Kolozsvárt 21 napos Róza nevű gyermekét szándékosan, de nem előre megfontolt szándékkal akként megöltte, hogy vagy arczával erősen magához szorította, vagy kendőjével beburkolva; erősen magához szorította, igen, vagy nem?

2. Bűnös-e abban, hogy nevezett nő a jelzett napon és időben csecsemőjét, nem figyelve annak viselkedését és magatartását a gyereket oly vigyázatlanul takarta be, hogy a gyerekek a légzési utakat elzárva, gondatlanság által halálát okozta.

Igen vagy nem?

Lázár Aurél főügyész helyettes tartott igen szép beszédet, melyben héri a vádlottat előre megfontolt emberölési vétségben bűnösnek kimondani.

Tutsek Sándor védő tartott ezután háromnegyeg óráig tartó védő beszédet.

Lázár Aurél és Tutsek Sándor viszonválaszai után a kir. törvényszék elnöke felolvastalta a kérdéseket, körvonalazta az esküdtek feladatását, mire az esküdtek vissza vonultak.

Ezután az esküdtek meghozván az ítéletet, helyüket elfoglalják és dr. Haller Károly elnök kihirdeti, hogy az első kérdésre, mely szándékos emberölést állapít meg, egyhangulag *nemmel* szavazott az esküdtszék.

A 2. kérdésre, mely gondatlanság által okozott halált tételez fel, *hínél több igennel* szavazott az esküdtszék. Az ítélet jogerős lett.

Lázár Aurél főügyész helyettes és Tutsek Sándor beszédei után a törvényszék ítélethozatalra vissza vonul és fél 6 órákor br. Szentkereszty Zsigmond elnök meghozza az ítéletet.

Az ítélet szerint vádlott 6 havi fogházra ítélték, melyből 5 hónapot kitöltöttnek vesz a kir. törvényszék.

A hallgatóság megjelent az gyűlés végén az elnökök.

Manasses gyilkosa

Kolozsvár, május 22.

Ma délelőtti 1/2, 9 órákor nyitotta meg a törvényszéki tárgyalást br. Szentkereszty Zsigmond elnök. Bírak voltak: dr. Issekutz Viktor, Stefáni Elek ügyész, dr. Gölner Béla.

Vádlott Nagy Sándor szováti lakos, a ki *Manassest*, a Petőfi legendákról országos hirre vergődött furfangos paraszt rokonát, m. é. karácsony másod napján vasvillával ugy fejbe ütötte, hogy belehalt.

— És ő nagyon szereti a rózsákat? — kérdi John, amint a kezében levő rózsát szentimentálisan szolgálja.

— Igen, ő Hopper John szereti, — válaszolja Tilda élénken.

— Ő Hopper John szereti? És ki az a Hopper John? — kérdi a doktor, e váratlan hirre elszáppadva.

Tilda gonoszul nevet.

— Csak egy rózsá — szerintem a rózsák királya — mondja a leány megnyugtató mosolylyal. Az, a melyiket Önnek adtam, egy Hopper John.

— És az ő kedvencz rózsája? — mondja John merengő hangon.

— Igen, az ő kedvencze! Tehát reményilem, hogy méltányolni fogja az ajándékomat. —

És aztán nevetve bucsut int, s a félbeszakított utját folytatja.

V.

Tilda gyorsan dobogó szívvel megy fel azon az elhanyagolt, de kellemesen árnyékos avenüen, mely a Beech Hilli házhoz vezet. Tarka gondolatok röpkednek át az agyán, a mint a körötte levő fűnségek csendeséget élvezi. — Ő rendszerint elégedett a sorsival; egy egyszerű lojális léleknek az öntudatlan bölcsességével ugy veszi az életet, a hogy van. De most, a mint lassan azon szép régi házfelé megy, melyben az atya született, csudálkozik a sors visszasságán, mely a fősvény idősebbik fiának ezt a szép örökséget adta, míg az ő atyjának csak egy csekély rész jutott, holott a költelezési hajlam ő benne volt erősen kifejlődve és végre az egészéges gyermekekből egy nagy család környezte, kik mindnyájan az ő hajlamával jöttek a világra, hogy e föld javait élvezzék, de a pénzszerezéshez nem értettek. (Folytatása következik.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1900. Május 22.

A Scott család.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” részére fordította: Amlos.

IV.

(Folytatás.)

(12)

— En nem kételem, mondja Nina. Tudom, mindnyájunknak sakk-mattot mond, ha teheti.

— Ha valami borzasztó kellemetlen dolgot kell megtenni, szeretek azon minél előbb tulesni, jegyzi meg Tilda, a mint válaít felvonva felállott. Mert, ha megállók gondolkodni, minden bátorságom elhagy. — Eliza nézzen a tyukok után; én megyek a csatára öltözködni.

Tiz perc múlva Tilda utra készen lépett a szobába. Nem látszik valami félelmetes kis perszonának. Gyermeklányos alakja fekete mosó-ruhába van öltözve, vidám naparnított arcát széles karimájú matróz-kalap árnyékolja, a nőies kacérságnak egyedüli jele rajta az a piros rózsá-bimbó, melyet az övébe szurt.

— Vigyázz a pénzre, ha megkapod — mondja Betty tréfásan. Nem gondolod, hogy egy kis tartisznyát kellene magaddal vinni?

— Vagy egy piacra

Vádoltak védője Deáky Albert ügyvéd. Az esküdtek érdekeltségi kifogása megtétele után, az esküdszék így alakult meg, mindkét fél élven szavazatvétel jogával. Benigni Sámuel, Pausinger Sándor, Bergner Mór, Kovács Béla, Kovács Ede, Rutska Mihály, Balteky Aladár, Mesztur Ferencz, Pap Leontin, dr. Haller Károly, Boskovits József, Gajzágó Manó. Pótkesdtek: Rigó Lajos és Tauszik Alajos.

Ezután kezdetét vette a tárgyalás. Nagy Sándor földműves szováti lakos 21 éves súlyos testi sértésért vád alá helyezték.

Vádolt elmondja, hogy vacsora idején Manasses tőle a vasvillát elakarta venni, hogy a bírósághoz vigye: ötét ez ingerelte. Kirántotta a Manasses kezéből a villát és fejbe ütötte úgy, hogy Manasses meghalt. A tárgyalás rendjén kitűnt, hogy Manasses, mint községi esküdt hivatalos funkcióit végzett, midőn az ifjút felszólította, hogy a vasvillát tegye le, vagy adja át.

Dezso Sándor tanu elmondja, hogy azelőtt verekedés volt a korcsmában. Nagy Sándor is ott volt. Az öcsése verekedett. Ő, mint éjjeli őr és esküdt ment oda rendet csinálni. Kint az udvaron Nagy Sándornak vasvilla volt a kezében. Felszólította, hogy a villát adja át.

Bogár István az agyonütött Manasses-sel anyjáról „nemzetiségi” viszonyban van. Csak annyit hallott, hogy Manasses felszólította, hogy eressze el a villát. Ő nem látta a jelenetet, mert sötét volt.

Megjelenik a törvényszék előtt Manasses Samuné.

Elmondja, hogy férje békés természetű ember volt. Férjét, midőn haza vitték, nem tudott vele többé beszélni.

45 frt temetési költséget kér és 600 frt kártérítést.

Vádolt sokalja a temetési költséget. Pálunkára se költött többet 3 vederért 12 frtnál. Urat sem temetnek Szováton drágábbért.

Deáky védő magának találja a költségeket, tiltakozik a kártérítés ellen.

Felolvastatik ezután a bonczijegyzőkönyv. Deáky Albert konstatáltnak kéri, hogy vádolt őnként jelentkezett.

Ügyészség ezután felteszi a kérdést. Bűnös-e Nagy Sándor a szándékos emberölésben? Igen-e vagy nem?

Deáky védő kéri a kérdést úgy fogalmazni, hogy vádolt az eszközölt ütés miatt büntethető-e?, igen-e vagy nem.

Dr. Haller Károly az esküdtek nevében előadja, hogy észrevételük a feltett kérdésre nézve nincs.

A törvényszék vissza vonult s két kérdést állapított meg.

Ennek alapján dr. Göllner Béla mondotta el a vád beszédét, mely után Deáky Albert védő tartotta meg védbeszédét.

Beszédében utal az esküdszéki intézmény hatására az igazság szolgáltatás körül. Rámutat, hogy a lelkiismeret szava kell, hogy döntson a kérdésben. Védenczénél az emberölési szándék egyáltalán egy pillanatra sem képezte gondolatát. Véletlen az eset, azért kéri a védenczét felmenteni.

Vádoló a szándékosagot megállapítva látja abban, hogy teljes erővel a fejére ütött, e tettével nyilvánvalóvá tette, hogy nem ezírogatni kívánta.

Deáky ezzel szemben felemlíti, hogy a szándékosagot az is kizárja, hogy sötét volt s pusztá véletlen műve, hogy midőn feljelle ütött, a fejét érte s koponyóját oly szerencsétlenül találta.

A vád és védőbeszéd után az esküdtek visszavonulnak határozathozatalra.

Ezután dr. Haller Károly elnök kihirdeti az esküdtek ítéletét. Arra a kérdésre, hogy bűnös vádolt abban, hogy szándékosan, de öli szándék nélkül okozott emberölést, az esküdtek egyhangulag fölmentő ítéletet hoztak.

Arra a kisegítő kérdésre azonban, hogy bűnös e vádolt abban, hogy szándékosan, de öli szándék nélkül felindulásában vasvillával fejére mért ütessel akként bántalmazta sértettet, hogy annak halálát okozta? Az esküdtszék 7-nél több igen.

Ennek alapján Göllner Béla vádló kéri vádoltat az elkövetett cselekménye miatt elítélni.

Deáky Albert védő kéri a bíróságot, hogy miután ki van zárva a szándékosag, a legenyhébb büntetésben részesítse a vádoltat.

A bíróság Nagy Sándort erős felindulásában okozott emberölésért a 307. §. alapján 2 évi és 6 havi börtönbüntetésre ítéli. Elmarasztalja az özeget és árkvá javára 600 frt kártérítést és 22 frt 50 kr temetési költséget megfizetésében.

Az indokolás elmondja, hogy a kir. törvényszék a büntetés kimérésénél figyelembe vette, hogy a cselekmény után vádolt önként jelentkezett, büntetve nem volt. Súlyosbító körülmény az, hogy vádolt veszélyes eszközzel fejre alkalmazta a halálos ütést. A törvényszék a közép mértéken alul levő büntetést alkalmazta. Az ügyész az ítéletben megnyugodott, a vádolt és védője felebbzetek. Az ítélet nem jöhető.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 22.

— **Papi értekezlet.** Az erd. ev. ref. egyházkerület papi értekezlete, mint azt már jeleztük június 7-én lesz. Mint több helyről írják lapunknak, az értekezlet iránt egész országszerte nagy érdeklődés nyilvánul, s így a gyűlés igen impozánsnak ígérkezik. A ki-küldött bizottságokra tehát nagy feladat vár s különösen az elszállásolási bizottságnak lesz sok munkája.

— A kolozsvári függetlenségi

párt diszelnőkei. A kolozsvári függetlenségi és 48-as párt legutóbbi értekezletén elhatározta, hogy a közelebből tartandó nagy gyűlésén indítványozni fogja, hogy Ugron Gábor és Bartha Miklóst a kolozsvári függetlenségi párt válassza meg diszelnőkeknek.

— Segély az agghonvédeknek.

Kirmayer Károly hagyatékából, a város szegényei számára kijelölt összegből Szucsáki Imre választmányi tag bajtársunk közvetítésén folytán, Benkő Mihály ur, a kolozsmegyei takarékpénztár igazgatója, mint végrendeleti végrehajtó, szíves volt egyletünk szegénysorsu tagja részére is 100 koronát juttatni, mely kassza szíveségéért, szükségkódó bajtársaink nevében ezenek köszönetet mondunk. Egyszeremnd értesítjük szegénysorsu bajtársainkat, hogy a részükre kiadott ajánlékpénzt, holnap szerdától f. hó. 23-tól kezdve, Borkel Károly választmányi tag bajtársunknál, (főter, Bánffy palota) felvehetik. Kolozsvár 1900 május hó 22-én. Az 1848—49-es honvédek választmányja.

— **Lelenczház Kolozsvárt.** A tegnapi esküdszéki tárgyalás hatása alatt az esküdtek közül többen kijelentették Haller Károly dr. kezdeményezésére, hogy esküdti napi díjaikról egy lelenczház létesítése alapja javára lemondanak. Szép gondolat, mely méltó a követésre.

— **Az esküdszék berendezése.** A vén Redoutban új berendezést csináltak az esküdszéki tárgyalások számára. Az óra alatt van a bírósági emelvény. Az óra fölött a király Ő Felsege képe. A bírói emelvényre három lépcső vezet fel. A bírói emelvénytől balra van az esküdteknek az emelvénye. Ezzel szemben a vádolt védője számára egy podiumon zöld asztal. A bizottsági emelvény előtt a bírósági szakértők és a jegyzők számára helyeztek el asztalt. Szemben a bírósági asztallal állítják fel a vádoltat és a tanukat. A bírósági emelvénytől szemben a czukrászat felőli oldalon helyezték el az ügyészség podiumát. Ennek közelében két zöld asztal van a hírlapírók számára. A terem hosszában, a középső részén rács kerítés húzódik végig, mely elválasztja a hallgatóságot a bíróságtól. A czukrászati helyiség a bíróság tanácskozási helye. A társalgó terembe vonulnak vissza az esküdtek. A külső helyiségekben a vádoltak és tanuk vannak külön-külön elhelyezve. Minden butorzatot ujonan készítették el és elismerjük, hogy a régi állapotokhoz képest határozottan kedvezőbbek a berendezési viszonyok.

— **Kirmayer Károly** végrendeletét ma hirdették ki. Igen szép összegeket hagyott a nemeslelkű végrendelező különböző jótékony szélókra. A kolozsvári iparos egylet kap 20 ezer koronát, az elaggott iparosok menháza 10 ezer, az iparosifjak betegsegélyző egylete 3 ezer, az iparosok hit. szöv. tisztv. nyugdíja 3 ezer, a kolozsvári jót. nőegylet 1500, a létesítendő vakok intézete 1500 koronát. A 48-iki honvédek 100, a fill, egylet 117 koronát kap. Kirmayer már életében iparos szélókra több mint 40—50 ezer koronát adományozott.

— **A kolozsvári ipartestületi hitelszövetkezet,** mely főleg a kisiparosok hitelügyeinek kielégítését célozza, két új üzletágot vezetett be, a melyek a kisiparosoknak egy eléggé nem is méltányolható előnyt biztosítanak.

Ezen két üzletág: ipari számlának leszámoltatása, illetőleg behajtása; továbbá kisebb kölcsönök adása heti egyenlő visszafizetések mellett, a melyekben úgy a törlesztés, mint a kamatfizetés bennfoglaltatik.

A hitelben való dolgoztatás nagymérvősége folytán alig van kisiparos, kinek kisebb-nagyobb számlakövetelése ne lenne, a mely összegeket bizonyos ideig t. i. a készpénzfizetésig nélkülöznie kellett, dacára, hogy arra rászolgált, vagyis időt, pénzt, munkát fektetett bele. Szóval ezen összegek holt tőkét képeztek s ha 3 ó h, sőt több idő múlva be is folytak, a rögtön fizetéshez képest veszteséget jelentettek, de meg aztán gyakorta megosott, hogy a megrendelő nem fizetett, a kisiparos pedig vagy nem volt tisztában a beperesítés miként való eszközölésével, vagy tartott attól, hogy a beperesítés által üzletének esetleg — bár indokolatlan — kárt okoz, elvesztvén a bepereltet, sőt talán ennek ismerőseit, rokonait stb. megrendelői köréből.

Nevezetis intézet ezen holt tőkéket felszabadítja azáltal, hogy tagjainak a számlakövetelés 90 százalékáig maximális összegéig olcsó előleget ad és ezáltal módot nyújt a kisiparosnak az így felszabadult tőkéjét újabb vállalatokba fektetni.

A mi a számlabehajtást illeti, az intézet átveszi a számlát az iparostól és csekély díjért eszközli a behajtást, ha szükséges: per útján is.

Megemlítenéd még, hogy az intézet tagjainak igen olcsó váltó és kötvényhitelt nyújt és betéteiket 5 százalékkal kamatoztatja.

Mindezekből kifolyólag állitható, hogy az intézet a kisiparosok életében forduló pontot képez és óhajtanád volna, hogy minden solid iparos igyekezze az intézet tagja lenni úgy a saját, mint az intézet, valamint a város iparfejlesztése érdekében, mivel a hitelszövetkezet alapszabályai szerint csak tagjainal operálhat. A belépés rendkívül megvan könnyítve, mivel a 100 koronás üzletrészek heti 4 fillér részletekben törleszthetők.

A hitelszövetkezet jelenleg közel 200 iparost számlál, kiknek üzletrésztük 80.000 korona körül van.

— **Egy szegény magyar báróné,** ki harminczöt esztendő óta most került vissza Romániából, oly nyomorba jutott, hogy nincs meg a mindennapi kenyere. Lapunk utján fordul a közönséghez egy kis segélyért s állásért, hogy fenntarthassa magát.

— **Örökre adó gyermek.** Egy fél-éves, egészséges, szép leány gyermek, kinek anyja súlyos nyomorba jutott, jó szívű, gyermektelen emberek könyörületét kéri. A gyermeket örökbe adják. Bővebbet a kiadóhivatásban.

— **Adakozás az Erzsébet utra.** A kolozsvárt Erzsébet királyné emléké utra adakoztak a következők: Geréb Mártonné és Szatmári Ákosné gyűjtése: Balog Károlyné 1 kr. Török Istvánné 1 kr. Sárkány Lajosné 1 kr. Szacsval Dénes 2 kr. Ladicsné 2 kr. Dr. Deák Albertné 2 kr. Dr. Schneller Istvánné 2 kr. Müller Albertné 1 kr. Herepei Györgyné 1 kr. Nánán S. né 2 kr. Dr. Versényi Györgyné 1 kr. Orbán Józsefné 1 kr. Salamon Ábrahámné 2 kr. Blázsai Örnagné 2 kr. Heigel Lipotné 1 kr. Simej Tivadarné 40 fl. Bot Adolfiné 1 kr. Laura Ordelt 1 kr. Geréb Mártonné 1 kr. Szatmári Ákosné 1 kr. Br. Szentkereszti Zsigmondné 10 kr. Összesen 36 korona 40 fillér. Hálás köszönetet mond a szíves adakozóknak, Bölgny Józsefné elnök: dr. Pataky Jenőné pénztárnok.

— **A rejtek-utca.** Kolozsvár igen sok utcájában nem látszik meg, hogy vezeték és csatornázás volna városunkban. A legtöbb utcában még most is oly ronddaság uralkodik, mint a csatornázás behozatala előtt. Az undok, bűzös kifolyások az egészséget továbbra is veszélyeztetik, mert a hatóság ez irányban nem tud, vagy nem akar a kellő szigorral eljárni. Tessék pl. tisztelt főkapitány ur, elfáradni a rejtek-utczába s azonnal meggyőződhetik fentállításaink igazságáról s ha továbbra is megengedhetőnek fogja találni, hogy két helyen is foly ki az utcára az emésztet és trágya lé, úgy igazán bolond az, ki azt hiszi, hogy Kolozsvárt lehet a rendről és tisztaságról beszélni.

— **Vigéczek megszoritása.** Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter egy igen üdvös törvényjavaslatot nyújtott be az országgyűlésnek, mely a kereskedelmi utazóknak eltöltje a magánházaknál vagy másnemű üzletekben és iparosoknál megrendelések gyűjtését. A miniszter igen helyesen azzal indokolta a javaslatot, hogy az osztrák gyártmányokkal az utazó-ügynökök elárasszják Magyarországot, megölik a vidéki városok iparát, proletárrá teszik a kisiparost, házalnak s gyakran hamis eljárással becsapják a tájékozatlan megrendelőket.

— **Érthetetlen határozat.** S. Szt. Györgyről írják: Nagy felűnést kelt a megyei közigazgatási bizottság fegyelmi választmányának határozata. Ugyanis egyik nemes-szívű polgári iskolai tanár Kézdivásárhelyen — Kis-Jenő — a mult nyári szünidejét arra használta, hogy a tudatlan székeleyt, mely ezenként megy Oláhországba szolgálatot keresni, felvilágosította, hogy nem szükséges azért idegenbe vándorolni, hisz az édes magyar haza is tud kenyeret adni, sőt az utat és módokat is megismertette velük. De ennél is tovább ment. A szolgálatot kereső székeley leányok érdekében írt Budapestre a Mártha-egyletnek s ennek segélyével a jelentkezőket ott jó bér mellett uri családoknál elhelyezte, személyes felügyelete alatt vezetve fel 20—30-at közülük. — Vakáció végzetével hivatalát pontosan elfoglalta, szóval iskolájától e nemes missió érdekében egy pillanatot sem rabolt el. Minden nemes érzésű ember csak elismeréssel adózhat ily önzetlen munkássággal szemben, de nem úgy Háromszéknegye közigazgatási bizottsága, a mely Kis Jenőt a napokban a népoktatási törvény, vagy a jó isten tudja miféle törvény alapján elítélte fegyelmileg s szigorúan meghagyta, hogy jövőre ne merészeljen a tudatlan népen segíteni — mert kenyereit vesztí. A paraszt csak arra való, hogy kivándoroljon s ha merészel itthon maradni, úgy csak éjjent merjen kiáltani, ha a nagy urat ütnélik. Kiváncsian várjuk, mit szól az illető miniszter ezen operetthe illő eljárásához.

— **Köllő Miklós beteg.** A legnagyobb részvétellel közzöljük, hogy Köllő Miklós, a jeles székeley szobrász, a ki sok tudással és nagyanyagi áldozattal alkotta meg a segesvári és Petőfi Szobrot, a fehéregyházi honvédszobrot, valamint a marosvásárhelyi Kossuth szobrot, már huzamos idő óta beteg. A szegény fiatal művész betegsége teljesen megakadályozza abban, hogy gondolatait, ideáit formába önthesse, hogy kedve szerint szobralátára lehessen a szépművészeteknek és a hazafias eszméknek. Köllő, ha állapota nem javul, egy időre mű termét is beszűn-teti. Óhajjuk, s e tekintetben velünk érez az egész erdélyi részek közönsége, hogy jeles szobrászunk egészségét mielőbb vissza nyerje.

— **A Dalkör kirándulása.** A kolozsvári Dalkör Pünkösöd mákodonapján kirándulást rendez a Hercegovina nyári mulatóhelyre. A dalkör a szabadban hargversenyt is rendez, mely alkalommal a legújabb banetunt dalokat fogja előadni. A hangversenyt — ha kedvez az idő — táncmulatság követi, melyre külön meghívót bocsát ki az egylet.

— **Vakmerő leányrablás.** Rabló-romantikába illő merényletről ad hírt egy galaci távirat. Galac egyik legelőkelőbb utcáján, a Vadu Sacalelorban történt a pár-

ját ritkító eset két hűlgy haladt a jelzett uton egymással beszélgetve, Mihailiceanu és Bicánti kisasszonyok, miközben egy utánuk robogó bérkocsi a járdá mellett hirtelen megállott s a kocsiiban ülő két férfiú egyike leugrott Mihailiceanu kisasszonnyal mellé, a szája fehér asztalkendő tömött és rendkívüli erővel a kocsiába emelte, a mely azután szédítő gyorsasággal továbbrobogott. A körülállók, kik a jelenetnek szemtanúi voltak, annyira meg voltak lepelve e netovábbjától a vakmerőségnek, hogy sem a bérkocsi számát nem jegyezték meg, sem pedig a mentésre nem gondolhattak. Azonnal utánukrobogott néhány rendőr, de teljesen nyomát vesztették a rejtélyes bérkocsinak, úgy, hogy alig van remény arra, hogy a hallatlan merényletnek nyomára jöjjenek.

— **Igaz-e?** Gyulafehérvárról írják, hogy az ottani kaszárnyában a kintinban a dohánylejárású és italméresi jelző táblát felsőbb rendeletre levették, mert magyar felírat volt rajtuk.

Mulatság.

Junális. A református theologia ifjusága a június 7-én id. Zeyk József br., Vass Béla gr., Szacsval Sándor és Sándor József urak védősége alatt rendezendő mulatságára a meghívókat a következő napok folyamán már szétküldi.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” távirati, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.

Gyermek hintők.

Budapest, máj. 22.

Selmeczbanján Bozó Katalin bányamunkásnő minden áron szabadulni akart a gyermekétől és ezért már hónapok óta minden kigondolható módon kinozta. Midőn látta, hogy az ütös-ve-rés, koplaltatás a különben életerős 2 éves gyermek testét nem teszi tönkre, suroló kefével abdíg surolta az ártatlan-nak az ajkait, orrát, száját, míg az végre hosszas kinlódás után e hó 18-án kiszenvedett. A lelketlen anyát letartóztatták. Felháborító eset történt e hó 19-én a város főpiacán is sokas szemeláttára. Egy elvadult apa fülön ragadta kis fiát és addig vonszolta a földön, a míg a fület tövestől ki nem szakította. A szentanuk elrémülve vetették közbe magukat, de az szörnyet-gva az csakhamar felülkerekedett és iszonyu szitkok között a nyakánál fogva vonszolta ki a városból a vérvesztéstől már elalélt gyermeket. Es annyi ember közül nem akadt egy sem, a ki az iszonyu kegyetlenséget méltó módon megtorolta volna, vagy legalább a gyermeket a dühöngőtől megszabadította volna.

Néppárti népgyűlés.

Bpest, máj. 22.

A köbölkúti választókerület néppárti választópolgárai Szőlgyénben, e hó 27-én vasárnap délután 3 órakor néppárti népgyűlést tartanak a következő napirenddel: 1. Elnöki megnyitó; tartja Zichy Nándor gróf. 2. A néppárt eddigi működéséről; tartja Molnár János, pápai praelatus, orsz. képviselő. 3. Közgazdasági kérdésekről; tartja Vaszary Mihály hercegprímási bánya-felügyelő. 4. A néppártról; tartja Kálmán Károly orsz. képviselő. 5. Elnöki zárszó.

Árviz.

Nagybecskerek, máj. 22.

A tavaszi árviz teljesen elborította Borcsa és Bárányos községek határait, tönkre téve minden aratási kilátást. A Duna vize magát a községet is fenyegeti. A hatóság a lakosságot kitelepítette. Az emberek mindenüktől megfosztva, a legnagyobb nyomornak néznek elébe. A társadalmi akció megindult, pénzt és élelmiszereket gyűjtenek.

Háboru.

London máj. 22.

A Times-nak jelentik Kroonstadt-ból 18-iki kelettel, hogy Roberts lord gyors előnyomulása Blomfonteintől Kroonstadtig, a burokat teljesen demoralizálta. Bizonyos, hogy az ilyen gyors menet a legjobb eszköz az előnyomulásra; másrészt azonban biztosítani kell a szárnyakat is és elegendő élelmiszerről is kell gondoskodni. Roberts lord tehát bevárja az élelmiszerek megérkezését, azután gyorsan előre tör a kijelölt cél felé.

Loodou máj. 22.

A Daily News jelenti Lourenco-Marquezból tegnapi kelettel: Az angolok e hó 17-én elfogták a Mafeking körül álló egész bur haderődöt ágyuival egyetemben. Az angolok még aznap meg-

szállták Klerksdorpot, a nélkül, hogy ellentállásra bukkantak volna.

A szatmári gyilkosság.

Szatmár, május 22.

A szatmári gyilkosság ügyében ma kezdődött meg a végtárgyalás. Az annak idején nagy szenzációt okozott gyilkosság áldozata Pap Elemér volt, a kit, mint a vizsgálat kiderítette, Pap Elemér nagybátyja: Pap Zoltán és Pap Béla, a meggyilkolt testvérbátyja gyilkoltattak meg a vagyonért Zsoldis juhászsal.

A mai végtárgyalás iránt óriási érdeklődés nyilvánult a közönség részéről. A tárgyalási terembe csak jeggyel lehetett belépni.

Először a gyilkosság elkövetőjét, Zsoldist hallgatták ki.

Mindjárt a kihallgatás elején beismerte Zsoldis, hogy a gyilkosságra Pap Béla vette rá.

Zsoldis kihallgatása után Pap Bélát vezették be a börtönörök a terembe.

Beismeri, hogy ő fogadta fel Zsoldist a gyilkosságra, de Pap Zoltán szuggerálására cselekedte.

A tárgyalás a legnagyobb izgatottság közt tovább foly.

Vörös-Kereszt Egylet közgyűlése.

Budapest, május 22.

A Vörös-Kereszt Egylet közgyűlésén Klótild főhercegnő és Lajos, Győző főherczegek megjelentek.

Csekonics Endre gróf üdvözölte őket. Mária Valéria főhercegnő akadályozva volt a megjelenésben.

Blaháné a Nemzetiben.

Budapest, május. 22.

Hir szerint Blaháné a Nemzeti Színházhoz szerződik.

Bosnyák küldöttség Bpsten.

Budapest, máj. 22.

Harmincz előkelő bosnyák küldöttségileg jött Budapestre a királynéi kihallgatásra. Kérni akarták, hogy Bosznia és Hercegovina csatoltassék Magyarországhoz, a képviselőházban részvehesenék és mindenben oly önkormányzattal bírhának, mint a Szávan inneni országok. Kéri a provizorium megszüntetését. A szultán beleegyezzen az egészbe, mert a mostani rendszer szerencsétlenné teszi a mohamedán népet.

A bosnyákok azt hitték, hogy a király hétfőn a delegáció bosnyák tárgyalás előtt fogadja őket, de Goluchovsky titkon értesítette a delegátusokat, hogy a bosnyák költségvetést már hétfőn a külügyi vita után letárgyalják.

Ez meg is történt, a király pedig nem fogadta a küldöttséget.

Ez nagyon elkeserítette a küldöttséget.

Két hét múlva újra kihallgatást kér egy új küldöttség.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.)*

Fölhivom **Péter János** járásbírósi irodavezető urat, ismertesse velem e helyen gyanúkat, melyek által személyemet a tegnapielőtti eseményekkel kapcsolatba hozza. Fölhívásom nem teljesítése esetén jelentéssel fogok élni a becsületbírósg előtt.

Ilfj. **Simon Sándor.**

A MAGYAR LESZÁMITOLÓ ÉS PÉNZVÁLTÓ-BANK

erdélyrészi fiókostálya.

Kolozsvárt, Belközép-utca 8. sz.

Az eredeti felvételek mellett díjmentesen elfogad bejelentéseket a

4% Magyar koronajáradék

e hó 23-án történendő jegyzésében. 2—2

A FERENCZ JÓZSEF keserűvíz világszerte ismert jó hírnevét kitűnő minőségének köszönheti, minék következtében a földgömb minden részén, még a kisebb helyeken is most már található és árusítva lesz. A Ferencz József keserű-vízből mint rendszeres adag egy boros pohárral, reggel éhgyomorra véve elégséges.

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

111—1900.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a mocsai kir. járásbíró 1899. évi Pr. 258/4. számú végzése következtében a kolozsvári kir. kincstári ügyészség által képviselt m. kir. kincstár javára Ciszmadia János ellen 373 korona 84 fillér és járul. erejéig 1899. évi október hó 12-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1870 koronára becsült következő ingóságok u. m.: szarvasmarkák, szekerek, sertések, eke, taliga, borona, faszán, törökbuza, cukorrépa nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a mocsai kir. járásbíró 1899. évi V. 258/4. számú végzése folytán 374 kor. 84 fillér tökétkövetelés, ennek 1897. évi szeptember hó 10. napjától járó 5 százalékos kamatai és 39 korona 32 fillér biróilag már megállapított költségek erejéig N. Sármason alperes lakásán leendő eszközölésére 1900. évi május hó 25. napjának délután 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Moeson, 1900 évi április hó 25. napján.

Ferenczy György,
kir. bír. vjhjtó.

109—1900.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a mocsai kir. járásbíró 1899. évi Pr. 467/2. sz. végzése következtében a kolozsvári kir. kincstári ügyészség által képviselt m. kir. kincstár javára Gáncs Ferencz ellen 561 korona 40 fillér és járul. erejéig 1899. évi okt. hó 13-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1550 koronára becsült következő ingóságok u. m.: cséplőgép, lovak, ökör, sertések, szekér, eke, taliga, borona, buza, törökbuza, cukorrépa, pityóka, mörleg és szobabutorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a mocsai kir. járásbíró 1899. évi V. 255/4. számú végzése folytán 561 kor. 40 fill. tökétkövetelés, ennek 5 százalékos kamatai és 43 korona 18 fillér biróilag már megállapított költségek erejéig N. Sármason alperes lakásán leendő eszközölésére 1900. évi május hó 25. napjának délután 1 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §. értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Moeson, 1900 évi április hó 25. napján.

Ferenczy György,
kir. bír. vjhjtó.

108—900.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a mocsai kir. járásbíró 1899. évi Pr. 466/2. sz. végzése következtében a kolozsvári kir. kincstári ügyészség által képviselt m. kir. kincstár javára Vajda Dániel ellen 561 korona 40 fillér és járul. erejéig 1899. évi október hó 14-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 735 koronára becsült következő ingóságok u. m.: tehén, borjú, 2 kanca, szekér, eke, taliga, borona, 11 liba, buza, árpa, zab, törökbuza, marharépa, pityóka, szalma és szobabutorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a mocsai kir. járásbíró 1899. évi V. 254/4. számú végzése folytán 561 korona 40 fillér tökétkövetelés, ennek 5 százalékos kamatai és 44 kor. 74 fillér biróilag már megállapított költségek erejéig N. Sármason alperes lakásán leendő eszközölésére 1900. évi május hó 25. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Moeson, 1900 évi április hó 25. napján.

Ferenczy György,
kir. bír. vjhjtó.

107—1900.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a mocsai kir. járásbíró 1899. évi Pr. 465/2. számú végzése következtében a kolozsvári kir. kincstári ügyészség által képviselt m. kir. kincstár javára Morucz István ellen 375 korona 32 fillér és járuléai erejéig 1899. évi október hó 12-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1013 korona 60 fillér becsült következő ingóságok u. m. lovak, szekér, hám, vaskék, taliga, borona 36 liba, törökbuza, buza, árpa, zab, tuszujka, szalma, cukorrépa, rosta, sporthert és szobabutorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a mocsai kir. járásbíró 1899. évi V. 253/4. számú végzése folytán 375 kor. 32 fill. tökétkövetelés, ennek kamatai, 54 korona 70 fillér biróilag már megállapított költségek erejéig N. Sármason alperes lakásán leendő eszközölésére 1900. évi május hó 25-ik napján délelőtti 8 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Moeson, 1900 évi április hó 25. napján.

Ferenczy György,
kir. bír. vjhjtó.

LILI-CREME

a leghatásosabb arcz- és kézbőr finomító készítmény!

LILI-CREME teljesen ártalmatlan összetételű, nem zsiroz, nappal is használható!

Egy tégyel Lili-Creme ára 1 korona. Egy darab Lili-szappan ára 70 fillér. Egy doboz Lili-hőlgypor ára 1 korona 20 fillér és 2 korona.

Kaphatók: **Dr. Hintz György** gyógyszerárában.
149.45—50.

E. K. E. PEZSGŐ.**BELATINI BRAUN. A. Velence (Fehérmegye.)**

5 százalékos az Erdélyi Kárpát-Egyesület javára!

Az **E. K. E.-pezsgővel** kiszorítani óhajtjuk hazánkból az 5 millió koronára menő külföldi pezsgő behozatalt.

Az **E. K. E.-pezsgő** tisztá magyar borból készül, magyar munkások dolgozzák fel, a gyár teljesen magyar ipari cikkekkel van felszerelve.

Az **E. K. E. pezsgő** tisztán van kezelve, az E. K. E. választmánya vegyileg megvizsgáltatta és egészséges, kitűnő italnak találta.

Az **E. K. E.-pezsgőt** kérje, követelje minden magyar ember, banketeken, ünnepies és más alkalmakkor.

Az **E. K. E.-pezsgőt** nagyban meg lehet rendelni, **„E. K. E.—Kolozsvárt”** ezmen, üvegenként minden fűszer és esemege üzletben.

168. 27—30.

484. 1—1.

Etéden

**3 ezer forint forgalmu gyógytár szódaviz-gyárral
sürgösen eladó.**

Készpénz 4 ezer forint kell a vételhez.

Bővebb felvilágosítást a tulajdonos **Piros A.** gyógyszerész
vagy Czepléden **Bohus József** ad. 439. 10—10

Pártoljuk a hazai ipart!!

Erdélyben sok olyan sör kerül forgalomba,
mely nem idevaló gyártmány, pedig

BÜRGER ALBERT

marosvásárhelyi sörfőzdéjében

olyan sör készül, mely bátran vetekedhetik a köbányaival avagy bármely más külföldi gyártmánnyal.

Kérjük ennél fogva a nagyérdemű közönséget
az Erdélyi ipart pártolni és a vendéglőben csakis

„Marosvásárhelyi sör“-t
követelni. 312. 6—24

Pártoljuk a hazai ipart!!

Alapított 1873.

Ajánlom szabadalmazott

Jéghűtőimet;

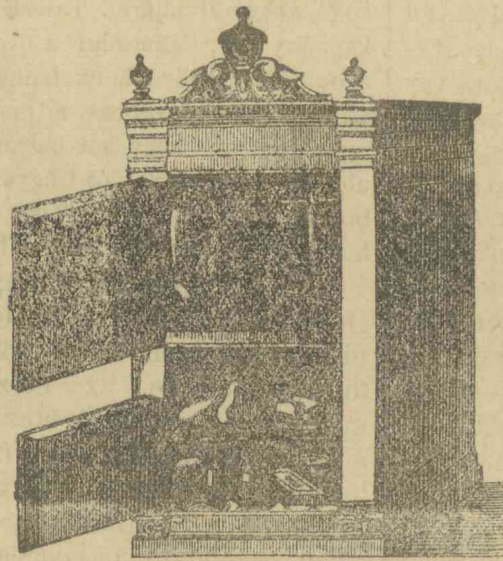
melyek igen takarékos jég-medenczével vannak felszerelve. Hentes üzletek, tej elárusítók és privát-házaknak raktáron áll 10 forinttól 200 forintig szolid kivitelben.

Kiváló tisztelettel

SEEMANN J.

lakatos, tizedes-mörleg, jéghűtő- és fűvőkészítő.

Kívánatra árjegyzék ingyen küldetik!

Kívánatra árjegyzék ingyen küldetik!

Sárga János ékszerész és órák Kolozsvárt,

Üzlet: Wesselényi Miklós-utca 11. sz. Műhely: Szép-utca.

Készít ékszereket a legszebb kivitelben.

Nagy raktár a legújabb- és legizlésebb ékszerekből, ezüst-nemüekből, arany- és ezüst, aczél órákból, valamint fali inga és ébresztő órákból.

Megvesz a teljes értékben arany és ezüstnemüket, vagy új aruval becsérél.

Ékszer- és órajavítások pontosan jótállás mellett!

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve!

438. 66—100.

18 kar. fin. arany jeggyűrűk.

Zacherlin

A legjobb szer bolha-, konyhatéreg-ek

moly-, házilátok-, élősdik ellen.

Csodálatraméltó hatással bir. Öl, mint semmi más hasonló szer mindenféle rovar — s ép azért az egész világon mint páratlan dicsértetik s kerestetik. Ismertető jelei: 1. A lepecsételt pa'aczka. 2. „Zacherlin” név.

Kolozsvárt a következő fűszer- és vegyeskereskedő urnaknál kaphatók:

Adler Sámuel	Fuhrmann Károly	Pap Ernő	Bánffy-Hunyad:	Rehák Ágoston	Szamos-Ujvár:	Torda:
Barcsay Manó	Gergely Ferencz utd.	Papp Kristóf utóda	Csoma Sándor	Róth Pál	Flórián Jakab	Bernard Antal
Bélteki A. és Társa	Haraszthy Jenő	Papp László	Schweiger Ferd.	Erzsébetváros:	Zabulik Jenő	Fodor Domokos
Benke Dezős	Havas Ármán	Popp Antal	Tóth István	Műhlsteffen Gusztáv	Székely-Udvarhely:	Eszenyi J.
Biasini Sándor	Hirschfeld Sándor	Szegváry és társa	Deés:	Maros-Ujvár:	Bago Gyula	Gajzágó Róbert
Boskovics József	Jeney Lajos	Somlyai László	Brugovits József	Mendel Isidor	Déczy testvérek	Kovrig Antal
Bréver János	Kónya Sándor	Szele Márton	Császár és Vásárhelyi	Virág Tamás	Gál János	Mike Márton
Burger Frigyes	Manaszký Eugen	Weress László	Ifj. Décsy Samu	Rákod:	Gergely János	Polonyi Sándor
Diamandstein Bernát	Marosán Bogdán	Wertheimer Vilmos	Gönczi Károly	Schilling Sándor	Farczady K. Károly	Velits Károly
Flóra Gyula	Moldován József	Zsilinszky Antal	Ordentlich Adolf	Steinburg Ottó	Steinburg Ottó	343. 1—12.

továbbá minden nagyobb kereskedésben vannak raktáron, ott a hol „Zacherlin” plakátok kifüggesztve vannak.

Nyomatott Magyar Mihály nyomdájában, Kolozsvárt.